

Guía Docente				
Datos Identificativos			2024/25	
Asignatura (*)	PSICOLOXÍA		Código	651G01012
Titulación				
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Segundo	Formación básica	9
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Cibeira González, Nuria	Correo electrónico	nuria.cibeira@udc.es	
Profesorado	Cibeira González, Nuria	Correo electrónico	nuria.cibeira@udc.es	
	Franco Taboada, Victoria		v.franco@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Os contidos da materia contemplan entre as súas actividades formativas o coñecemento psicosocial do paciente e da actividade profesional, así como o coñecemento e manexo da relación profesional da saúde-paciente. Entre os obxectivos fundamentais desta materia atópanse que os alumnos adquiran os coñecementos necesarios para identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade; que comprendan os aspectos psicolóxicos na relación fisioterapeuta-paciente; que interioricen conceptos como saúde, calidade de vida e benestar e interrelacións entre os mesmos; que coñezan e desenvolvan as bases da comunicación humana como base das relacións interpersoais; que adquiran coñecementos sobre as interaccións entre as emocións, a saúde e a tensión, desenvolvendo estratexias de traballo e afrontamento adecuadas para mellorar as súas habilidades como futuros profesionais do campo da saúde; que adquiran coñecementos sobre os problemas de deterioración cognitiva, de procesos dexenerativos asociados ás demencias e os problemas derivados da diversidade funcional mental psíquica e física, desenvolvendo recursos e técnicas de estimulación cognitiva e fisioterapéutica para unha intervención adaptada ás características particulares do paciente; que comprendan a importancia do propio proceso de aprendizaxe ao longo de toda a vida e que desenvolvan a capacidade de identificar os factores que interveñen no traballo en equipos multidisciplinares no ámbito da saúde. Desde unha perspectiva psicopedagóxica, a docencia dunha materia destas características para futuros fisioterapeutas debe fornecerlles non só os coñecementos e a metodoloxía necesaria para facer fronte ás situacións particulares coas que se poden atopar na súa vida profesional, senón tamén axudarlles a desenvolver unhas actitudes de reflexión, de crítica e de compromiso para facer fronte ás mesmas.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Ter a capacidade de identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade.	A1 A4 A6	B1 B3	
Comprender e desenvolver a teoría da comunicación e habilidades interpersoais.	A4 A13	B2 B4	C1 C4 C9
Comprender teorías de aprendizaxe aplicados na educación en saúde eo proceso de aprendizaxe ao longo da vida.	A4 A17	B1 B5	C3

Comprender os aspectos psicolóxicos na relación fisioterapeuta-paciente.	A1	B2	C4
	A4	B4	C6
	A17		C9
Identificar os factores implicados en situacións de traballo en equipo e en situacións de liderado.	A4	B3	C3
	A13		C5
	A17		C8
			C9
Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia doméstica para adestrar os alumnos na prevención, detección precoz, tratamento e rehabilitación das vítimas de tal violencia.	A4	B3	C4
	A17		C6

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Introducción. Saúde, calidade de vida e benestar	Concepto de salud y la CIF. Concepto de calidad de vida y los distintos modelos conceptuales del mismo. Bienestar: Bienestar subjetivo y Bienestar psicológico Modelo multidimensional del bienestar
3. Emocións e saúde	O concepto de emoción e outros conceptos relacionados Expresión facial e emoción Teorías da emoción Clasificación de emociónelas Utilidade das emocións Emociones e saúde
4. Estrés e burnout	Conceptualización do Estrés Os Modelos Explicativos do Estrés O bournout O Control do Estrés e a Mente. . Estrés e Autoaxuda. . Algunhas Cuestións Básicas para afrontar o Estrés. . Métodos Prácticos para controlar o Estrés
2. Saúde e enfermidade	O proceso da Saúde e a Enfermidade Concepcións médicas da saúde Concepcións sociais da saúde O estado de saúde ideal Saúde e prácticas culturais Concepcións e vivencias da enfermidade A percepción da enfermidade O coidado da saúde
5. A adherencia ó tratamento	Cumplimento ou adherencia Criterios de estimación da falta de adherencia Tipos de non adherencia Métodos de detección da non adherencia . A medida de actividades fose do contexto clínico . O coidador e a adherencia Consecuencias da falta de adherencia Factores asociados á adherencia Mejora de la adherencia

6. A reserva cognitiva e o deterioro cognitivo	Reserva Cerebral Reserva Cognitiva Variables que interveñen na reserva cognitiva: . A educación . As actividades cotiás . A actividade física . A actividade mental . Actividade social e lecer . El estilo de vida . La dimensión afectivo-emocional . Otros factores La Medición de la Reserva Cognitiva Reserva Cognitiva y DCL Deterioro Cognitivo Ligero
7. As demencias.	Caracterización da Dependencia. Dependencia e Demencia. Caracterización da Demencia. Déficits Cognitivos Déficits Sociais Déficits Afectivos-Motivacionales Trastornos de Conduta Tipos principais de Demencias A Demencia de Alzheimer
8. As discapacidades	A DISCAPACIDADE PSÍQUICA: DISCAPACIDADE INTELECTUAL E O TRASTORNO DO ESPECTRO AUTISTA Conceptualización do discapacidade intelectual. Factores Etiolóxicos. Os Indicadores de Problemas de discapacidade intelectual. Algunos síndromes de diversidade intelectual. O TRASTORNO AUTISTA Introducción o coñecemento do autismo Conceptualización do TEA . Criterios diagnósticos. . Descripción da conduta autista . Outros síntomas e transtornos asociados . Graos de severidad del TEA . Etioloxía do TEA . Prevalencia del TEA Enfoques cognitivos de intervención AS DISCAPACIDADES FÍSICAS Acerca da enfermidade e as súas secuelas. As discapacidades físicas: Descrición e tipos. As discapacidades por enfermidade en curso. As discapacidades por secuelas e limitacións motrices.

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A1 A4 A6 A17 B2 B3 C3 C4 C6 C8	14	35	49
Sesión maxistral	A1 A4 A6 B1 B5 C1 C5	40	20	60
Discusión dirixida	A4 A13 B4 C1 C4 C6	15	0	15
Lecturas	A4 A6 A17 B1 B3 C6 C8	0	25	25
Prácticas de laboratorio	A4 A13 A17 B2 C9	31	38	69
Proba obxectiva	A1 A4 A6 B1 B2 B3 C1	4	0	4
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O alumno enfróntase á resolución dun caso, real ou suposto, ante o que ten que realizar unha avaliación, elaborar unhas conclusións e expor un proceso de intervención
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos máis relevantes dunha determinada temática de especial interese e incidencia formativa. Vai acompañada de orientacións sobre a maneira máis adecuada de aprender os devanditos contidos
Discusión dirixida	Discusión en grupo sobre algúns dos contidos do programa. Esta discusión ha de ir apoiada en coñecementos sobre o tema e argumentos. Moderada polo profesor da materia
Lecturas	O alumno deberá realizar a lectura de textos, capítulos de libros ou artigos de relevancia científica, seleccionados polo profesor. Recibirá unha atención personalizada nesta tarefa
Prácticas de laboratorio	Nas sesións prácticas da materia expóranse unha serie de casos, supostos, situacións reais, instrumentos de avaliación ou programas de intervención. O alumno ha de analizar, avaliar e expor unha solución razoada e válida terapéuticamente.
Proba obxectiva	As probas obxectivas da materia (2 probas coincidindo co final de cada cuadrimestre) consistirán nunha serie de actividades, de carácter fundamentalmente aplicado, nas que o alumno deberá utilizar os coñecementos adquiridos na materia ao longo do curso

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio Estudo de casos	Durante a realización dos casos expostos, das prácticas clínicas e dos traballos o alumno disporá de sesións de orientación, tanto individuais como grupais, nos que se lle asesorará sobre as técnicas e estratexias de estudo que lle permitan a aprendizaxe e o traballo autónomos. Este asesoramento estará fixado desde o comezo do curso e terá un carácter periódico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A4 A13 A17 B2 C9	Levarase un caderno de prácticas ao longo do curso, que serán avaliadas polo profesor en función da súa validez para resolver os problemas expostos	15
Estudo de casos	A1 A4 A6 A17 B2 B3 C3 C4 C6 C8	Valorarase a capacidade de análise do caso, de avaliación das dimensións explicativas fundamentais e de elaboración de propostas de intervención	10
Sesión maxistral	A1 A4 A6 B1 B5 C1 C5	Valorarase a asistencia e a participación do alumnado nas sesións maxistras	5

Proba obxectiva	A1 A4 A6 B1 B2 B3 C1	Valorarase os coñecementos adquiridos e a realización puntual das actividades fixadas no programa do curso, a capacidade de crítica e innovación do alumno, a documentación utilizada e a validez das achegas realizadas	70
-----------------	-------------------------	--	----

Observacións avaliación

As porcentaxes asignadas a cada proba pode sufrir pequenas modificacións dun curso a outro con respecto á memoria verificada en función das necesidades da materia.

O alumnado que, tendo recoñecida a condición de estudante a tempo parcial, teña solicitado no Decanato a dispensa académica se mantene el mesmo criterio que para los estudiantes que estén a tempo completo.

a. Para a primeira oportunidade con respecto os criterios e

actividades de avaliación para este alumnado, teranse en conta a distribución das cualificacións para cada unha das metodoloxías reseñadas anteriormente, cunha porcentaxe dun 20% de dispensa da asistencia.

b. Para a segunda oportunidade os criterios de

avaliación para este alumnado se centraranse unicamente nos resultados da proba mixta (obxectiva e preguntas cortas), coas excepcións aprobadas polos docentes da asignatura.

Todos os aspectos relacionados con ?dispensa académica?, ?dedicación ao estudo?, ?permanencia? e ?fraude académica? rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.

Fontes de información

Bibliografía básica	- IMSERSO (2008). La participación social de las personas mayores. Madrid: IMSERSO - Cabanach, R.G.; Valle, A.; Fariña, F., y Arce, R. (Eds.) (2010). Calidad de vida, bienestar y salud. A Coruña: Psicoeduca - Álvarez, J. y Sicilia, M. (2007). Deterioro cognitivo y autonomía personal básica en personas mayores. Anales de Psicología, 23(2), 272-281 - Blanco, A. y Díaz, D. (2005). El bienestar social: su concepto y medición. Psicothema, 17(4), 582-589 - Crespo, M. y López Martínez, J. (2007). El estrés en cuidadores de mayores dependientes. Cuidarse para cuidar. Madrid: Pirámide - Artaso, B., Goñi, A. y Biurrun, A. (2002). Estrategias de afrontamiento de las cuidadoras informales del paciente con demencia. Cuadernos de Medicina Psicosomática y Psiquiatría de Enlace, 60/61, 38-45. - Lazarus, R. S. y Folkman, S. (1986). Estrés y procesos cognitivos. Barcelona: Martínez Roca - Gollwitzer, P. M. y Brandstätter, V. (1997). Implementation intentions and effective goal pursuit. Journal of Personality and Social Psychology, 73(1), 186-199 - Montorio, I. y Izal, M. (Eds.) (1999). Intervención psicológica en la vejez. Aplicaciones en el ámbito clínico y de la salud. Madrid: Síntesis - Cabanach, R., Cervantes, R., Doniz, L. y Millán, P. (2007). La atención psicológica al cuidador. El estrés del cuidador. A Coruña: Psicoeduca - Pardo, A. (2005). La cultura de la sobreprotección. Revista Multidisciplinar de Gerontología, 15(3), 166-170 - Riediger, M. (2008). Motivational systems and the pursuit of goals: lessons learned from older adults. The European Health Psychologist, 10, 37-40 - Chico, E. (2002). Optimismo disposicional como predictor de estrategias de afrontamiento. Psicothema, 14(3), 544-550 - Martínez-Correa, A., Reyes, G.A., García-León, A. y González-Jareño, M. I. (2006). Optimismo/pesimismo disposicional y estrategias de afrontamiento del estrés. Psicothema, 18(1), 66-72 - Abellán, A. (2003). Percepción del estado de salud. Revista Multidisciplinar de Gerontología, 13 (5), 340-342 - Verdugo, M.A (Ed.) (1995). Personas con discapacidad. Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras. Madrid: Siglo XXI. - Gaugler, J.E., Kane, R.L. y Newcomer, R. (2007). Resilience and transition from dementia caregiving. Journal of Gerontology: Psychological Sciences, 62B(1), 38-44 - Menezes de Lucena, V.A., Fernández Calvo, B., Hernández, L., Ramos, F. y Contador, I. (2006). Resiliencia y el modelo Burnout-Engagement en cuidadores formales de ancianos. Psicothema, 18(4), 791-796 - Van der Kolk, B (2017). Cerebro, mente y cuerpo en la superación del trauma. Editorial Eleftheria SL - Levine, P. (2018). Cerebro y cuerpo en busca del pasado vivo. Editorial Eleftheria SL - Hanson, R. (2013). Cultiva la felicidad.. Editorial Sirio - Stewart, D. E., & Yuen, T. (2011). A systematic review of resilience in the physically ill. Psychosomatics, 52(3), 199-209 - Holmes, E. A., Hughes, D. A., & Morrison, V. L. (2014). Predicting adherence to medications using health psychology theories: a systematic review of 20 years of empirical research. Value in Health, 17(8), 863-876 - Stalmeier, P. F (2011). Adherence and decision AIDS: a model and a narrative review. Medical Decision Making, 31(1), 121-129.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

VALORACIÓN FUNCIONAL E PSICOSOCIAL/651G01007

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

ESTANCIAS CLÍNICAS I/651G01035

Observacións

Non se precisan requisitos previos para cursar a materia. Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais: - Non se utilizarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a realización de borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías